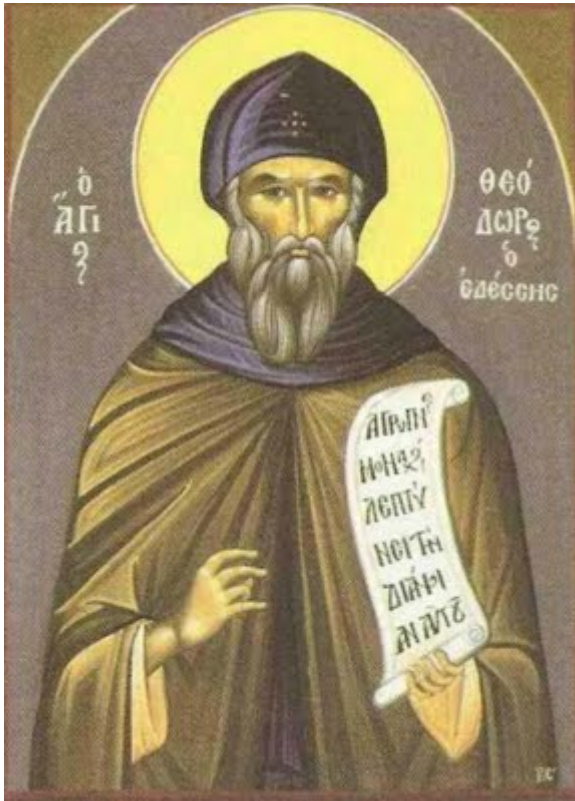

Θεόδωρος Εδέσσης, Όσιος: “100 ψυχωφελή κεφάλαια” Μέρος 6ο

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

61. Εἶπε κάποιος ἀπὸ τοὺς παλαιούς (οὗτος ὁ Εὐάγγελος) ὀρθὰ καὶ πετυχημένα, ὅτι ἀπὸ τοὺς δαίμονες ποὺ μας πολεμοῦν, πρῶτοι εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ τοὺς ἔχουν ἀνατεθεῖ οἱ ὀρέξεις τῆς γαστριμαργίας, ἐκεῖνοι ποὺ μας υποβάλλουν τὴ φιλαργυρία καὶ ἐκεῖνοι ποὺ μας παρακινοῦν στὴν κενοδοξία. Οἱ ἄλλοι δαίμονες ἐρχοῦνται πίσω ἀπὸ αὐτοὺς καὶ τοὺς διαδέχονται παραλαμβάνοντας ἐκείνους ποὺ πληγώνονται ἀπὸ τοὺς προηγούμενους.

62. Καὶ πράγματι μετὰ τὴν παρατήρηση κατάλαβα ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ πέσει ὁ ἄνθρωπος σὲ ἀμαρτία ἢ πάθος, ἀν δὲν ἔχει προηγουμένως καταπληγθεῖ ἀπὸ ἕνα ἀπ' αὐτὰ τὰ τρία. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ διάβολος τοὺς τρεῖς αὐτοὺς λογισμοὺς παρουσίασε στὸν Σωτῆρα. Ἀλλὰ ὁ Κύριος, ἀφοῦ φάνηκε ἀνώτερος ἀπὸ τοὺς πειρασμοὺς αὐτοὺς, διέταξε τὸν διάβολο νὰ φύγει ἀπὸ μπροστά Του καὶ ἔδωσε σ' ἐμὰς τὴ νίκη ἐναντίον του, ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος Δεσπότης, Ἐκεῖνος ποὺ ντύθηκε σῶμα σὲ ὅλα ὅμοιο μετὰ τὸ δικό μας, ἐκτός ἀπὸ τὴν ἀμαρτία, καὶ μας ἔδειξε τὸ σωστὸ καὶ ἀλάθευτο δρόμο τῆς ἀναμαρτησίας, τὸν ὁποῖο ὅταν βαδίζομε, ντυνόμαστε τὸ νέο ἄνθρωπο, ποὺ γίνεται καινούργιος κατὰ τὴν εἰκόνα τοῦ Πλάστη

του.

63. Τέλειο μίσος με όλη την καρδιά μας διδάσκει ο Δαβίδ να έχομε εναντίον των δαιμόνων, γιατί είναι εχθροί της σωτηρίας μας· και αυτό το μίσος είναι πάρα πολύ κατάλληλο για την εργασία της αρετής. Ποιος είναι λοιπόν εκείνος που μισεί με τέλειο μίσος τους εχθρούς; Εκείνος που δεν αμαρτάνει πλέον ούτε στην πράξη, ούτε με τη διάνοια. Όσο οι προϋποθέσεις της φιλίας με τους εχθρούς, δηλαδή οι αιτίες των παθών είναι σ' εμάς, πώς θα επιτύχομε το μίσος εναντίον τους; Γιατί η φιλήδονη καρδιά δεν μπορεί να διατηρεί μέσα της αυτό το μίσος.

64. «Ένδυμα γάμου» είναι η απάθεια της λογικής ψυχής, που χωρίστηκε από τις κοσμικές ηδονές και απαρνήθηκε όλες τις ανάρμοστες επιθυμίες, και ασχολείται με φιλόθεες σκέψεις και ολοκάθαρη μελέτη θείων θεωριών. Όταν ξεπέσει στα πάθη της ατιμίας και στην γύρω απ' αυτά απασχόληση, τότε ξεντύνεται το φόρεμα της σωφροσύνης και εξαθλιώνεται φορώντας σχισμένα και καταλερωμένα κουρέλια, όπως διδάσκεται στα Ευαγγέλια ότι ο δούλος εκείνος που δέθηκε χέρια και πόδια και ρίχθηκε στο σκότος το εξώτερο, με τέτοιους λογισμούς και πράξεις είχε υφασμένο το ένδυμα· και ο Κύριος δεν τον έκρινε άξιο για τους θείους και άφθαρτους γάμους.

65. Για τη φιλαυτία, η οποία μισεί τους πάντες, δίκαια είπε κάποιος σοφός, ότι πρώτος απ' όλους τους κακούς λογισμούς είναι ο φοβερός αυτός πόλεμος της φιλαυτίας, που μοιάζει με τύρανο. Αυτός μαζί με τους τρεις και με τους πέντε αρπάζουν το νου.

66. Θαυμάζω αν κανείς που χορταίνει την κοιλιά του με φαγητά θα μπορέσει ποτέ να αποκτήσει απάθεια. Απάθεια εννοώ όχι την αποχή της αμαρτίας που γίνεται με την πράξη· γιατί αυτή λέγεται εγκράτεια. Αλλά, εκείνη που ξεριζώνει ολοκληρωτικά από τη διάνοια τις εμπαθείς έννοιες, η οποία λέγεται καθαρότητα της καρδιάς.

67. Είναι πιο εύκολο να καθαρίσει κανείς μια ακάθαρτη ψυχή, από το να ξαναφέρει στην υγεία μια ψυχή καθαρμένη που λερώθηκε πάλι. Γιατί είναι ευκολότερο να κατορθώσουν την απάθεια εκείνοι που μόλις απαρνήθηκαν την σύγχυση του κόσμου, σε οποιαδήποτε αμαρτήματα κι αν έχουν πέσει· σ' εκείνους όμως που γεύθηκαν πόσο γλυκός είναι ο λόγος του Θεού και βάδισαν το δρόμο της σωτηρίας και κατόπιν γύρισαν πίσω στην αμαρτία, είναι κάπως δυσκολοκατόρθωτη η απάθεια. Από το ένα μέρος εξαιτίας της κακής έξεως και πονηρής συνήθειας, κι από το άλλο εξαιτίας του δαίμονα της λύπης που μένει πάντα στις κόρες των ματιών και προσφέρει την εικόνα της αμαρτίας. Η πρόθυμη όμως και φιλόπονη ψυχή εύκολα κατορθώνει και αυτό το δυσκολοκατόρθωτο, με την βοήθεια της

θείας χάρις, η οποία δείχνει σ' εμάς μακροθυμία και φιλανθρωπία και μας προσκαλεί στη μετάνοια, υποδεχόμενη με ανέκφραστη ευσπλαχνία και συμπάθεια όσους επιστρέφουν, όπως έχομε διδαχθεί από την παραβολή του άσωτου υιού.

68. Κανένας από εμάς δεν μπορεί με την δική του δύναμη να γλυτώσει από τις μεθόδους και τις τέχνες του πονηρού, παρά μόνο με την ανίκητη δύναμη του Χριστού. Μάταια λοιπόν πλανιούνται όσοι υπερηφανεύονται και φουσκώνουν διαφημίζοντας ότι με τις ασκήσεις που κάνουν και με το αυτεξούσιό τους καταργούν την αμαρτία, η οποία καταργείται μόνο με τη χάρη του Θεού, καθώς έχει νεκρωθεί δια του μυστηρίου του σταυρού. Γι' αυτό και ο φωστήρας της Εκκλησίας Ιωάννης ο Χρυσόστομος λέει ότι δεν αρκεί η προθυμία του ανθρώπου, αν δεν δεχτεί και τη βοήθεια του ουρανού. Και ότι πάλι, δε θα κερδίσομε τίποτε από την θεία βοήθεια, αν δεν έχομε προθυμία. Αυτά τα δύο τα φανερώνουν ο Ιούδας και ο Πέτρος. Ο Ιούδας αν και είχε πολλή βοήθεια, δεν ωφελήθηκε τίποτε, γιατί δεν θέλησε, ούτε συνεισέφερε τη δική του προαίρεση και προθυμία. Ο Πέτρος πάλι, αν και είχε προθυμία, επειδή δε βοηθήθηκε, κατέπεσε. Γιατί η αρετή συνυφαίνεται από τα δύο, τη βοήθεια του Θεού και την προθυμία του ανθρώπου. Γι' αυτό σας παρακαλώ, λέει, ούτε να αναθέσομε το παν στο Θεό κι εμείς να κοιμόμαστε, ούτε όταν έχομε προθυμία, να νομίζομε ότι το παν το κατορθώναμε με τους δικούς μας κόπους.

69. Ο Θεός δε θέλει να είμαστε αδρανείς, και γι' αυτό δεν κάνει το παν Αυτός· ούτε αλαζόνες θέλει να είμαστε, γι' αυτό δεν άφησε το παν σ' εμάς. Αλλά, αφού αφείρεσε το βλαβερό και από τα δύο, μας άφησε το ωφέλιμο. Ορθά λοιπόν ο Ψαλμωδός διδάσκει ότι «αν δεν οικοδομήσει το σπίτι ο Κύριος, μάταια αγρυπνούν οι φύλακες και εργάτες». Είναι αδύνατο να περπατήσει κανείς πάνω στα φίδια ασπίδα και βασιλίσκο και να καταπατήσει το λιοντάρι και τον δράκοντα, αν πρωτύτερα δεν καθαρίσει τον εαυτό του, όσο είναι δυνατό στον άνθρωπο, ώστε να ενισχυθεί από τον Κύριο που είπε στους Αποστόλους: «Σας έδωσα εξουσία να πατάτε πάνω σε φίδια και σκορπιούς και σε όλη τη δύναμη του εχθρού». Γι' αυτό και έχομε εντολή στην προσευχή μας να παρακαλούμε τον Κύριο να μην επιτρέψει να μπούμε σε πειρασμό, αλλά να μας γλυτώνει από τον πονηρό. Γιατί αν δεν γλυτώσομε με τη δύναμη και τη βοήθεια του Χριστού από τα πυρωμένα βέλη του πονηρού και δεν αξιωθούμε να επιτύχομε την απάθεια, μάταια κοπιάζομε, νομίζοντας ότι μπορούμε με τη δική μας δύναμη και επιμέλεια να κατορθώσομε κάτι. Εκείνος λοιπόν που θέλει να αντισταθεί στα πανούργα τεχνάσματα του διαβόλου και να τα κάνει χωρίς αποτέλεσμα και να γίνει μέτοχος της θείας δόξας, οφείλει με δάκρυα και στεναγμούς και πόθο αχόρταστο και ολόθερμη ψυχή, νύχτα και ημέρα να ζητεί τη βοήθεια και την αντίληψη του Θεού. Εκείνος που θέλει να βοηθηθεί, καθαρίζει την ψυχή του από κάθε ηδυπάθεια του κόσμου και από τα

αντίθετα πάθη και επιθυμίες. Γι' αυτές τις ψυχές λέει ο Θεός: «Θα κατοικήσω και θα περπατήσω μέσα τους». Και ο Κύριος είπε στους μαθητές Του: «Όποιος με αγαπά, θα τηρήσει τις εντολές μου· και ο Πατέρας μου θα τον αγαπήσει, και θα έρθομε και θα κατοικήσομε σ' αυτόν».

70. Κάποιος από τους αρχαίους πατέρες είπε για τους λογισμούς ένα λόγο πολύ συνετό και εύκολο να τον εννοήσει κανείς. «Δίκαζε —λέει— τους λογισμούς σου στο δικαστήριο της καρδιάς, αν είναι από το Θεό ή από τον εχθρό. Και τους δικούς μας και αγαθούς να καταθέτεις στο εσωτερικό ταμείο της ψυχής, και να τους φυλάς σαν θησαυρό που δεν μπορεί να κλαπεί. Αλλά τους εχθρικούς, αφού τους τιμωρήσεις με το μαστίγωμα της λογικής διάνοιας, εξόριζέ τους, και μην τους δίνεις τόπο κατοικίας κοντά στην ψυχή, ή για να πω καλύτερα, σφάζε τους με το μαχαίρι της προσευχής και της θείας μελέτης, ώστε καθώς θα σκοτωθούν οι ληστές, να φοβηθεί ο αρχιληστής. Γιατί εκείνος που είναι ακριβής εξεταστής των λογισμών, είναι και πραγματικός εραστής των εντολών».

Πηγή: Φιλοκαλία των Ιερών Νηπτικών, μεταφρ. Αντώνιος Γαλίτης, εκδ. Το περιβόλι της Παναγίας, 1986, β' τόμος, σελ. 12-33)- filokaliakainipsis.blogspot.gr